

Niet-toegestane tekens in de GBA

VOORKOM FOUTMELDINGEN EN ONGEMAK

Ondanks alle voorzorgsmaatregelen en controles komt het in de praktijk voor dat een PL één of meer niet-toegestane tekens bevat.

Met name bij de conversie kunnen (diakritische) tekens op de PL worden opgenomen die niet in de GBA-tekenset voorkomen. Dergelijke niet-toegestane tekens leiden tot protocolfouten in het berichtenverkeer.

In dit artikel wordt aangegeven wat er moet gebeuren als een niet-toegestaan teken wordt ontdekt.

Voor een goede uitwisseling van persoonsgegevens over het GBA-netwerk is het noodzakelijk dat alle betrokken partijen gebruik maken van dezelfde verzameling tekens. Bijlage II van het Logisch Ontwerp GBA geeft precies aan welke tekens uit de zogeheten **Teletex tekenset** binnen de GBA mogen worden gebruikt. Daarbij is ook een overzicht opgenomen van alle toegestane combinaties van letters en diakrieten. Tekens die niet in deze opsommingen voorkomen mogen ook niet in de GBA worden gebruikt.

Praktijkvoorbeelden

In de praktijk blijkt het echter toch voor te komen dat een PL een niet-toegestaan teken bevat. Enkele voorbeelden:

- In handgeschreven documenten wordt de umlaut (¨) soms geschreven als een streepje (˘). Wanneer het teken moet worden opgenomen in de GBA wordt deze diakriet soms geïnterpreteerd als een caron (ˇ). Hierdoor kan een niet-toegestane combinatie van tekens ontstaan, bijvoorbeeld de "u" met een caron.

- De "Nederlandse ij" komt niet als teken voor in de GBA tekenset en is dus niet toegestaan binnen de GBA. Deze "ij" moet op de PL worden opgenomen als twee aparte tekens, namelijk de "i" en de "j".
- In de afnemersaantekening kan een zogeheten 'slash' (/) voorkomen. Bij het opnemen van een dergelijke aantekening kan per ongeluk de 'back-slash' (\) worden ingetoetst. De back-slash komt op veel toetsenborden voor, maar maakt geen deel uit van de GBA-tekenset.

Wat te doen met niet-toegestane tekens in het berichtenverkeer?

Indien een bericht met een niet-toegestaan teken wordt verstuurd, wordt daarop door de ontvanger een Pf02-bericht teruggestuurd. Een bericht met een niet-toegestaan teken voldoet immers niet aan de specificaties van het berichten-uitwisselingsformaat, zelfs als dat teken alleen voorkomt in een historische categorie met de indicatie onjuist.

Het Pf02-bericht geeft aan dat het voorafgaande bericht uit de cyclus **niet** is verwerkt. Nadat het ongeldige teken op de PL is gecorrigeerd, zijn er twee mogelijkheden:

- De cyclus waarin het Pf02-bericht optrad, wordt opnieuw gestart. Als het Pf02-bericht een reactie was op een vulbericht, dan betekent dit dat de betrokken gemeente na het corrigeren een nieuw vulbericht moet sturen.
- Beide partijen bepalen in onderling overleg hoe de ontvanger alsnog de beschikking krijgt over de juiste gegevens, bijvoorbeeld door het stellen van een ad hoc vraag.

Het corrigeren van niet-toegestane tekens op de PL

Een niet-toegestaan teken op een PL veroorzaakt problemen (protocolfouten) in het berichtenverkeer en kan daarom niet op de PL blijven staan.

De PL **moet** dus worden gewijzigd, en wel zodanig dat het teken daarna niet meer op de PL voorkomt.

Een teken dat niet in de GBA-tekenset voorkomt, mag niet in de GBA voorkomen en is daarom formeel geen GBA-gegeven. De Actualiseringsprocedures uit het Logisch Ontwerp GBA betreffen alleen GBA-gegevens en bieden dus geen mogelijkheid het gegeven te corrigeren.

Hieronder wordt een werkwijze gepresenteerd waarmee de PL toch kan worden aangepast, binnen de door de Wet GBA en het Logisch Ontwerp GBA gestelde kaders.

(Voor het daarbij gehanteerde onderscheid tussen algemene, bijzondere en administratieve gegevens zij verwezen naar § 1.2.1 en § 1.4 van het Gegevenswoordenboek in het Logisch Ontwerp GBA.)

■ Het niet-toegestane teken komt voor in een algemeen gegeven

Als de PL door de gemeente wordt bijgehouden, moet bij de correctie van een algemeen gegeven een historische categorie met de indicatie onjuist worden aangemaakt. In de actuele categorie is dan het niet-toegestane teken vervangen door een toegestaan teken.

Om problemen in het berichtenverkeer te voorkomen moet bovendien het niet-toegestane teken in de historische categorie worden vervangen door het teken "?". (Zie § 1.2.8 van het Gegevenswoordenboek in het Logisch Ontwerp GBA.) Pas dan is het niet-toegestane teken van de PL verwijderd.

Als de PL echter nog niet door de gemeente wordt bijgehouden (de gemeente is dus niet aangesloten op het GBA-netwerk) mag deze worden gecorrigeerd zonder dat er historie hoeft te worden aangemaakt. Het niet-toegestane teken is daarmee verwijderd van de PL.

■ Het niet-toegestane teken komt voor in een bijzonder gegeven of in een administratief gegeven

Omdat het geen algemeen gegeven betreft, moet het gegeven gecorrigeerd worden zonder dat daarbij historie wordt aangemaakt. Het niet-toegestane teken is daarmee verwijderd van de PL.

Voorkomen is beter dan genezen

Gemeenten kunnen (met name vóór de aansluiting op het GBA-netwerk) extra controles op de GBA-gegevens uitvoeren:

automatische controle

Een aantal GBA-systemen biedt de mogelijkheid om met behulp van een speciaal programma de GBA-bestanden te controleren op niet-toegestane tekens.

Uw leverancier kan u vertellen welke mogelijkheden uw systeem op dit terrein heeft.

handmatige controle

De gemeente kan PL-en waarop diakriten voorkomen bekijken op het scherm of op papier en de inhoud ervan vergelijken met Bijlage II van het Logisch Ontwerp.

Let hierbij echter goed op: bij sommige systemen kunnen er verschillen bestaan tussen het teken dat wordt afgedrukt of op het scherm wordt getoond en het (diakritische) teken in het GBA-bestand.

Daarnaast is het zo dat een aantal GBA-systemen een invoercontrole heeft waardoor het onmogelijk is om niet-toegestane tekens in te voeren. Daarmee is het probleem (wat de bijhouding van de PL betreft) bij de bron aangepakt.

Wanneer u een niet-toegestaan teken in uw bestand aantreft is het verstandig om na te gaan wat daarvan de oorzaak is. Op basis daarvan kunt u bepalen of er misschien meer PL-en zijn waarop het niet-toegestane teken voorkomt.

Onjuiste of onbekende tekens in brondocumenten

De gegevens op de PL worden ontleend aan brondocumenten. Nederlandse akten zijn gesteld in de Nederlandse taal en bevatten daarom (als het goed is) alleen tekens die zijn toegestaan in de GBA. Brondocumenten die zijn gesteld in een vreemde taal kunnen echter tekens bevatten die niet voorkomen in de GBA-tekenset. Hoe moet daarmee worden omgegaan?

Volgens het Logisch Ontwerp (§ 1.2.8) moeten de ongeldige tekens in hun geheel worden vervangen door één teken, namelijk "?". Zo zou de "u" met een caron worden vervangen door het teken "?". Het opnemen van een "u" is in dit geval dus niet toegestaan. Aan deze oplossing kleven echter praktische bezwaren. Zo zou een paspoort kunnen worden afgegeven met een vraagteken in de geslachtsnaam.

Om dit te voorkomen verdient het aanbeveling buitenlandse brondocumenten te laten vertalen door een beëdigde vertaler.

Deze zal zich bij de vertaling van de geslachtsnaam en de voornamen laten leiden door de normen die gelden krachtens een in 1973 gesloten internationale overeenkomst inzake de aanduiding van geslachtsnamen en voornamen in de registers van de burgerlijke stand.

Als het brondocument goed wordt vertaald, bevat de vertaling alleen tekens die in de GBA zijn toegestaan. De vertaling kan dan worden gebruikt als basis voor de opnemings van de gegevens in de GBA.

Samenvattend

Om verschillende redenen kan het gebeuren dat een PL of een GBA-bericht een niet-toegestaan teken bevat, dat wil zeggen een teken dat niet voorkomt in de opsomming in de paragrafen 3 en 4 van bijlage II van het Logisch Ontwerp GBA. Dit kan leiden tot problemen in het GBA-berichtenverkeer. Het verdient daarom aanbeveling om (geautomatiseerd) te controleren of dergelijke tekens in het GBA-bestand voorkomen.

Als op een PL een niet-toegestaan teken wordt gesignaleerd moet dit worden gecorrigeerd. Als de fout is geconstateerd in een GBA-bericht moet na het corrigeren ervoor worden gezorgd dat de gegevens alsnog correct worden verstrekt.